

зазвичай не асоціюють банки з продажами страхових продуктів, хоча й спостерігається тенденція високих темпів продаж послуг страхування життя через мережу банків. Співпраця тут здебільшого ґрунтується на угодах про спільні продажі. Сфера bancassurance є традиційно регульованою сферою в США: з 1933 р., як уже зазначалося, діяв закон Гласса-Стігалла, а обмеження, встановлені в 1956 р., були доповнені законом про банківські холдингові компанії. Причинами недостатнього розвитку концепції bancassurance у США є високий ступінь фрагментації фінансової індустрії, обмеження у використанні єдиної інформаційної системи декількома фінансовими посередниками, а також значна роль страхових агентів і брокерів на фінансовому ринку. Страхові компанії, як правило, мають невелику частку прямих продажів або взагалі цим не займаються, зосереджуючись на основних професійних обов'язках. У Таїланді, наприклад, до недавнього часу страховим компаніям було заборонено здійснювати комісійні виплати банкам. В Японії частка bancassurance зі страхування життя в загальній сумі доходів страхових компаній становить менше 1 %. Це пов'язано з тим, що в цій країні фінансова конвергенція і фінансова інтеграція охоплюють насамперед банківську справу та операції на ринку цінних паперів. Найбільш успішний досвід реалізації bancassurance серед азійських країн має Сінгапур – у структурі доходів на bancassurance у сфері страхування життя тут припадає близько 24 %.

*О.І. Кремень, канд. екон. наук, доц.,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

ЗНАЧЕННЯ СТАТИСТИКИ ФІНАНСІВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

З 1946 року при Організації Об'єднаних Націй здійснює діяльність Статистична комісія, яка у своєму складі поряд із підрозділами національного рахівництва, статистики промисловості, статистики міжнародної торгівлі, статистики цін та статистики навколишнього середовища має підрозділ статистики фінансів. Понад 50 років видаються статистичні збірники зі світової торгівлі, світових фінансів і промисловості, підготовку яких здійснюють статистичні підрозділи ООН.

Велика радянська енциклопедія визначає, що статистика фінансів є галуззю економічної статистики, предметом вивчення якої є закономірності та масові процеси, які відбуваються у сфері фінансів, грошового обігу та кредиту. Статистика фінансів вивчає закони руху грошових, фінансових, кредитних ресурсів.

Статистика фінансів містить статистику державного бюджету, банківську статистику, статистику ощадної справи, страхування, фінансового ринку, статистику грошового ринку, статистику фінансів підприємств і галузей економіки країни. Такий науковий напрямок, як “Статистика фінансового ринку” в Україні, був започаткований у 90-ті роки минулого сторіччя професором С.С. Герасименком, який реалізовувався у співпраці з Інститутом економічного розвитку Світового банку.

Без добре організованої статистики фінансів неможливо здійснити аналіз діяльності органів управління, оцінити їхній вплив на економічні процеси, що відбуваються в регіонах, видах діяльності та в економіці в цілому.

Про велику значущість фінансової статистики свідчить те, що “Міжнародна фінансова статистика” (International Financial Statistics Yearbook) є щомісячним періодичним виданням Міжнародного валютного фонду, яке видається англійською мовою та містить статистичні дані про більшість з країн – членів МВФ. Крім міжнародних організацій, це видання широко використовується на фінансових ринках, а також потенційними іноземними інвесторами.

Для планування та аналізу використання загального та спеціального фонду Державного бюджету при Держкомстаті створене управління планування та аналізу використання фінансових ресурсів, що входить до Департаменту фінансового забезпечення, бухгалтерського обліку та звітності. В Україні за збір, обробку та узагальнення даних фінансової звітності підприємств відповідає відділ статистики фінансів підприємств, який входить до складу Управління міжгалузевих статистичних спостережень, що в складі Департаменту міжгалузевої статистики фінансів підприємств.

Основні розділи статистики грошового обігу, платіжного балансу в Україні формуються не в статистичних органах, а в Національному банку України. З метою забезпечення гласності з питань банківської діяльності та статистики платіжного балансу Національний банк України публікує в друкованих виданнях Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України щорічний та квартальні баланси Національного банку, видає щомісячний статистичний бюлетень і відомчий журнал “Вісник Національного банку”, публікує в офіційних виданнях та на офіційному сайті статистику фінансового, зовнішнього та реального секторів економіки України.

До основних завдань фінансової статистики в сучасних економічних умовах слід віднести розробку методів обчислення показників, які відображають особливості функціонування та розвитку фінансового сектора, вивчення процесу виробництва, розподілу, перерозподілу та

використання національного продукту у фінансовому секторі, вивчення особливостей і характеру дії основних законів у фінансовій системі, розроблення прогностичних показників з метою обґрунтування напрямів фінансової політики.

*О.А. Криклій, канд. екон. наук, доц.,
ДВНЗ "Українська академія банківської справи НБУ"*

ВПЛИВ РИЗИКІВ НА ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВ УКРАЇНИ

Вплив світової фінансової кризи проявив потенційні ризики дестабілізації економіки та продемонстрував, що банківська система України переживає труднощі у протистоянні наслідкам кризи та намаганні мобільно пристосовуватися до ринкових умов, які постійно змінюються. Незважаючи на запроваджені заходи щодо стабілізації фінансового стану банків, ключові ризики для банківської системи країни (втрата активів і зниження їх ліквідності) є досить значними та зростають.

Основними факторами, що зумовлюють ступінь схильності до ризиків банків, які працюють на вітчизняному фінансовому ринку, є:

1. Низька якість активів, включаючи значний обсяг і питому вагу простроченої заборгованості, а також загальне зниження ліквідності банківських активів (включаючи кредити, основні фонди банків і заставне майно), зважаючи на низький платоспроможний попит. Збереження поточного стану є наслідком низької економічної активності і зумовлює схильність банківської системи до кредитного ризику.

Якість кредитного портфеля банків України продовжує погіршуватися. Складний фінансово-економічний стан суб'єктів господарювання призвів до погіршення обслуговування боргу: після призупинення нарощування проблемної заборгованості у березні 2010 року, у квітні-травні знову почалося її зростання (до 12,1 % у загальному обсязі кредитів, наданих суб'єктам господарювання), причому воно відбулося за всіма валютами, строками, майже всіма видами економічної діяльності. Частка проблемної заборгованості фізичних осіб у загальній сумі кредитів, наданих населенню, зросла порівняно з початком року з 3 до 6,1 %.

Незважаючи на те, що прострочена заборгованість значною мірою покривається сформованими резервами, збереження негативних тенденцій в економіці може призвести до посилення тиску проблемних (неробочих) кредитів на фінансовий стан і конкурентоспроможність банків.

2. Низька довіра, нестабільна ресурсна база є визначальними факторами, що характеризують схильність банківської системи до ризику ліквідності.